

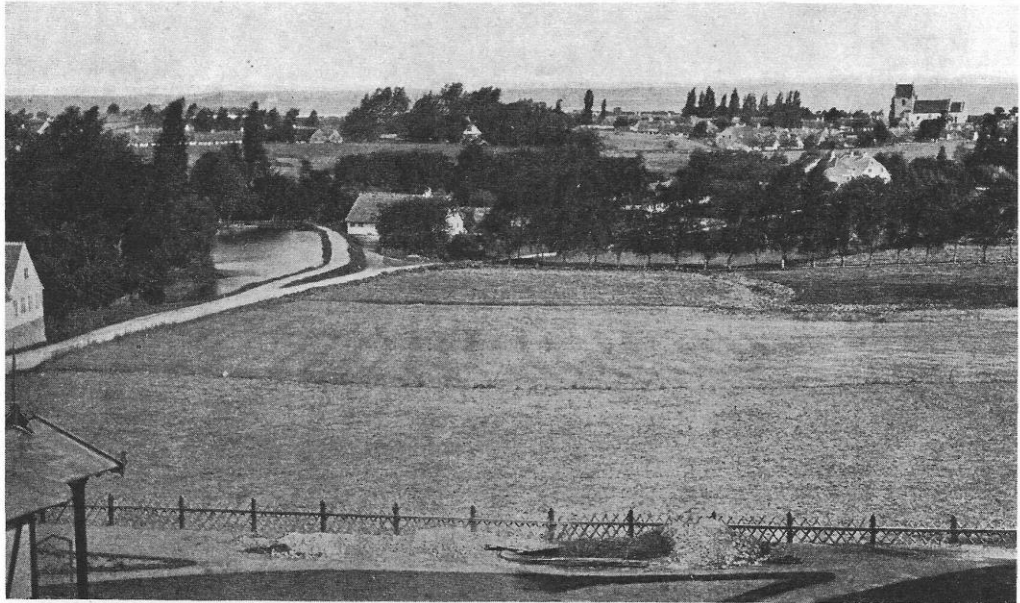
HANS RØNØ

ROSKILDE-BILLEDER

FRA SVUNDNE DAGE

ROSKILDE-BOGEN 1966

Et landskabsbillede fra 1880'erne

Udsigt til „Bjerget”

Ovenstående fotografi af en del af Roskildes nordside, som den så ud i 1880'erne, er taget fra Weysegangen. Her havde manufakturhandler Ludvig Ostermann, der ejede en modeforretning i Skomagergade og tjente mange penge, bygget sig en villa, den første i Roskilde, og det er hans haves nordligste del med afgrænsende stakit, man ser på billedet sammen med et hjørne af hans havepavillon. Datidens borgerskab fandt, at det var komplet skørt at bygge villa, når man boede så rart oppe på hovedgaden som Ostermann. Det var da at smide pengene ud ad vinduet. Men han ville måske prale med, hvor mange han havde. Pioners lod er altid trang. Hvor hånedede man ikke også de første skøre individer, der tog strandbad.

Man må sige, at Ostermann havde en flot udsigt fra sin villa over grønne marker med skønne træer til den blå fjord i baggrunden. På sin bakketop løfter den ældgamle Sct. Jørgensbjerg kirke sig dominerende over de omgivende småhuse. En rigtig landsbyidyl at glæde sig over fra højheden. Gik man derned, blev billedet et ganske andet. Elendige, faldefærdige hytter, mængder af stinkende møddinger, hvis indhold flød udover skråninger og veje, svinestier og latrinkuler, der altsammen medførte en flueplage, man ikke gør sig forestilling om. Fattigdommen var stor og dermed drikfældigheden. Sct. Jørgensbjerg var berøgtet for sine betlere, der hjem søgte de omliggende egne. Man frygtede dem og låsede dørene, for de havde det dårligst tænkelige rygte.

Men alt det så man ikke noget til oppe fra Oster-

manns villa. Sct. Jørgensbjerg lå i det fjerne og så dejlig ud med sine mosgroede stråtage.

Af billedet fremgår det med al tydelighed, i hvor høj grad de to bydannelser, Roskilde og Sct. Jørgensbjerg, var adskilt. De var hinanden aldeles uvedkommende. „Bjerget” var iøvrigt delt i to dele: Gammel-Bjerg ved kirken og Ny-Bjerg længere mod vest omkring det nuværende Clermontgade.

På marken i billedets forgrund findes i dag villakvarteret Roarsvej-Helgesvej-Yrsavej. Alléen, der fører tværs over billedet er den ungdomsfriske Birkeallé, hvis træer for flere år siden er blevet fjernet på grund af alderdom og erstattet med andre. Bag alléen, hvor i dag katedralskolen har sportsplads, lå Sct. Clara Møllers legeplads. Selve fabrikkens tag ses over trækroneerne.

Vejen til venstre er Maglekildevej, der til højre løber videre som Havnevej og til venstre som Sct. Hansgade, der snor sig omkring den forlængst forsvundne Kapelmøllens dam, der var højtliggende og derfor kraftigt inddæmmed. Midt i vejgaflen ligger den gamle møllebygning, der brændte kort efter, at A/S Fællesbageriet havde købt den.

Billedet er kun 80 år. Det vil sige, at mange nulevende roskildensere var født dengang billedet blev taget. Så hurtigt er udviklingen gået. Næsten intet udover Sct. Jørgensbjerg kirke kan genkendes på billedet. Alt er forandret. Roskilde og Sct. Jørgensbjerg er groet sammen og indover al den idyl, vi ser, skræler sig i dag hovedvej 6, nådeløst.